

Výskum agentúry FRA: poskytovanie podrobných a porovnateľných údajov a analýz

Mandát agentúry FRA

Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA) poskytuje „príslušným inštitúciám a orgánom Spoločenstva a jeho členských štátov odbornú a inú pomoc v oblasti základných práv“ v súlade s nariadením č. 168/2007, ktorým sa zriaďuje agentúra FRA. Agentúra FRA zakladá svoju pomoc na dôkazoch vypracovaných jej tímom odborníkov z oblasti práva a sociálnych vied, ktorí **zhromažďujú a analyzujú „objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie a údaje“**.

Agentúra FRA čerpá z uvedeného výskumu a vypracúva „závery a stanoviská“ pre Európsku úniu (EÚ) a vnútroštátne orgány s rozhodovacou právomocou, aby im pomohla „plne rešpektovať základné práva pri prijímaní opatrení alebo rozhodovaní o postupe [...]“. Pomoc a odborné poznatky agentúry FRA tak v EÚ a členských štátoch EÚ prispievajú k informovanejším, dôsledne štruktúrovaným a podloženým diskusiám a politikám týkajúcim sa základných práv.

Výskum agentúry FRA

Agentúra FRA sa podieľa na výskume v oblasti práva a sociálnych vied, aby poukázala na tie postupy v rámci EÚ, ktoré sú sľubné z pohľadu dodržiavania, presadzovania a rešpektovania základných práv, a aby vymedzila oblasti, ktoré vyžadujú ďalšie opatrenia v záujme splnenia medzinárodne uznaných noriem. Tieto normy sú zahrnuté v Charte základných práv Európskej únie, ktorá ustanovuje záväzný zoznam práv pre EÚ a jej členské štáty pri výklade a uplatňovaní práva EÚ. Odkazuje sa tiež na zmluvy a ďalšie dokumenty Rady Európy a Organizácie Spojených národov.

Výskum agentúry FRA zvyčajne zahŕňa všetky členské štáty EÚ v záujme zabezpečenia porovnateľnosti výsledkov. Porovnateľné údaje majú zásadný význam pre súhrnné zobrazenie situácie na mieste.

Agentúra však môže svoju činnosť obmedziť len na vybrané členské štáty EÚ, napríklad: ak téma nie je relevantná pre všetky členské štáty EÚ, ak sa testuje nový výskumný dotazník alebo z dôvodu obmedzených zdrojov.

Výber výskumných tém

Oblasti pôsobnosti agentúry FRA sa vymedzujú na základe:

- viacročného rámca na päťročné obdobie, ktorý schvaľuje Európska rada;
- ročného pracovného programu obsahujúceho prehľad špecifických projektov a vytvoreného na základe konzultácií s hlavnými zúčastnenými stranami, ktorý prijala správna rada agentúry FRA zložená z nezávislých odborníkov;
- konzultácií s hlavnými zúčastnenými stranami ohľadom vypracovania a realizácie jednotlivých projektov tak, aby boli individuálne prispôbené pre plnenie zistených úloh a potrieb v oblasti politiky;
- inštitúcie EÚ môžu takisto požiadať agentúru FRA o analýzu legislatívnych návrhov z hľadiska základných práv. Ako príklad môžu poslúžiť dve stanoviská agentúry FRA vypracované v roku 2011 na žiadosť Európskeho parlamentu – stanovisko k návrhu smernice o európskom vyšetřovacom príkaze a návrhu smernice o využívaní údajov z osobných záznamov o cestujúcich;
- vo výnimočných prípadoch môže agentúra FRA vypracovať správu o naliehavej situácii v oblasti základných práv v niektorom členskom štáte EÚ a na požiadanie inštitúcie EÚ sa môže venovať osobitnej oblasti mimo viacročného rámca.

Zhromažďovanie a analýza údajov

Odborníci agentúry FRA v oblasti práva a sociálnych vied používajú rôzne metodiky zhromažďovania údajov, ktoré vyberajú podľa povahy skúmaného problému.

Agentúra FRA zhromažďuje informácie o ochrane základných práv v právnom rámci členských štátov EÚ prostredníctvom odborníkov na úrovni jednotlivých štátov, ktorí získavajú informácie z rôznych zdrojov vrátane legislatívnych nástrojov, rozsudkov súdov a odbornej literatúry.

Právne analýzy poskytujú prehľad o formálnej právnej situácii. Právne predpisy však nie sú vždy zárukou účinnej nápravy porušenia základných práv, čiastočne z dôvodu neinformovanosti

poškodených o existencii platných právnych predpisov alebo neoznámia takýchto prípadov. Agentúra FRA preto dopĺňa právne analýzy hodnotením každodenných skúseností konkrétnych osôb. Tento **výskum** v oblasti **sociálnych vied** vychádza buď z analýzy existujúcich údajov (sekundárne údaje), alebo z práce v teréne vedenej agentúrou FRA, pri ktorej sa

vytvárajú nové údaje (primárne údaje).

Existujúce sekundárne údaje možno len zriedkavo porovnať medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ, a to z dôvodu rozdielneho spôsobu zhromažďovania údajov. Líši sa napríklad vymedzenie cieľovej populácie: niektoré prieskumy násilia na ženách sa zameriavajú len na ženy v reprodukčnom veku, iné len na domáce násilie.

Primárne údaje sú informácie zhromaždené priamo na základe skúseností z tzv. prvej ruky, napríklad prostredníctvom rozhovorov alebo prieskumov. Agentúra FRA zhromažďuje primárne údaje prácou v teréne.

Sekundárne údaje sú informácie, ktoré už zhromaždil alebo uverejnil niekto iný, napríklad oficiálne štatistiky, ako aj publikácie akademických inštitúcií, mimovládnych a medzinárodných organizácií o výsledkoch výskumu.

Agentúra FRA v záujme zabezpečenia lepšej porovnateľnosti zhromažďuje vlastné primárne údaje. Uskutočňuje výskum v teréne formou kvantitatívnych a kvalitatívnych prieskumov. Odborníci agentúry FRA pripravujú a navrhujú prieskumy, ktoré sa realizujú rôznymi spôsobmi vrátane osobných rozhovorov alebo internetových dotazníkov.

Kedže agentúra FRA často pracuje v oblastiach, v ktorých existuje len málo porovnateľných výskumov, vyvíja a u platňuje nové metodiky výberu vzoriek a výskumu.

Kvantitatívne prieskumy

Kvantitatívne prieskumy sú rozsiahle prieskumy, ktoré zisťujú rozsah a povahu konkrétnych otázok týkajúcich sa základných práv a vytvárajú porovnateľné údaje, napríklad o skúsenostiach s diskrimináciou. Zvyčajne kladú súbory podrobných otázok týkajúcich sa charakteristík určitého prípadu. Oznamila dotknutá osoba daný prípad? Ak nie, prečo? Ak áno, ako sa s ňou zaobchádzalo? Kvantitatívne prieskumy zvyčajne zhromažďujú údaje aj o charakteristikách respondentov, aby bolo možné porovnanie z hľadiska aspektov, ako sú napríklad pohlavie, vek, vzdelanie a zamestnanie. Uvedené informácie sa zhromažďujú a oznamujú anonymne, aby sa zaistilo súkromie a povzbudila účasť na prieskumoch. Ako príklad možno uviesť prieskum agentúry FRA EU-MIDIS z roku 2009, v ktorom bolo oslovených 23 500 osôb v 27 členských štátoch EÚ.

Kvalitatívny výskum

Kvalitatívny výskum zahŕňa individuálne rozhovory a využíva diskusie cieľových skupín. Uvedené metódy, okrem iného, poskytujú podrobnejšie odpovede a zasadzujú výsledky výskumu do širšieho kontextu.

Analýzy

Agentúra FRA analyzuje údaje rôznymi spôsobmi. Analýza kvantitatívneho výskumu môže napríklad zahŕňať testy pravdepodobnosti s cieľom zistiť, či sa určité výsledky vyskytujú náhodne alebo nie. To umožňuje odborníkom agentúry FRA určiť, či je možné interpretovať výsledky výskumu ako objektívne údaje o situácii.

Záruka vedeckej spoľahlivosti výskumu agentúry FRA

Vedecká kvalita výskumu agentúry FRA je zaručená pri každom kroku postupu:

- ak agentúra FRA spolupracuje so zmluvnými dodávateľmi, vyberá ich na základe rigorózneho postupu zabezpečenia kvality;
- výskumní odborníci agentúry FRA sledujú pokrok vo výskume a kvalitu výskumu, analyzujú zhromaždené údaje a zostavujú záverečné správy;
- kvalita a dôslednosť každej správy sa kontroluje v rámci interného partnerského preskúmania;
- za kontrolu kvality zodpovedá vedecký výbor agentúry FRA tvorený 11 nezávislými odborníkmi v oblasti základných práv. Členov výboru vyberá správna rada agentúry FRA na základe odporúčania Európskeho parlamentu.

Agentúra FRA poskytuje porovnateľné a podrobné údaje a analýzy založené na rigorózných výskumných metodikách v oblasti sociálnych vied a práva.

Ďalšie informácie:

Prehľad výskumnej činnosti agentúry FRA je dostupný na webovej stránke agentúry FRA na adrese:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/research_en.htm

Všetky publikácie agentúry FRA vrátane jazykových verzií sú taktiež dostupné na internete na adrese:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_en.htm